

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00, Brno

Brno 13.4.2012
SRS 015166/2012

Zpráva č. 3 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 2.4.–15.4.2012

1. Počasí

Během sledovaného období pokračovalo v celé oblasti sucho a proměnlivý charakter počasí. Začátek sledovaného období byl velmi teplý, kdy se přes den teploty vyšplhaly až na 23 °C. Poté přišlo postupné ochlazení a ve dnech 8.4. a 9.4. ranní teploty klesly místy až k -6 °C. Střídaly se dny jasné s oblačnými, v jejichž průběhu byly zaznamenány mírné sněhové a dešťové přeháňky, dle lokalit v intenzitě od 2 do 17 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Pokračující sucho dále poškozuje ozimé plodiny a způsobuje jejich zavadání. Některé zaseté jarní plodiny špatně vzcházejí. Ranní mrazy v polovině sledovaného období poškodily vzcházející řepu cukrovku a na některých lokalitách květy a mladé plůdky ovocných stromů (meruňky, broskvoně, třešně, hrušně). Probíhá setí slunečnice, kukuřice, sóje. Chemická ochrana obilnin proti plevelům a přihnojování, preemergentní chemické ošetření proti plevelům ve slunečnici a kukuřici, preventivní chemická ochrana proti strupovitosti a padlí na jádřovinách.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ RF 23 – 31 BBCH)

třetí odnož viditelná až fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm

Poškození špatně zapojených a slabých porostů mrazem (8.4.-9.4.) bylo zaznamenáno v okrese Břeclav (Velké Bílovice, Hrušky).

Ohniskový, slabý výskyt **růžové sněžné plísňovitosti obilnin (*Monographella nivalis*)** byl zjištěn v okrese Břeclav (Hrušky, 10.4.).

Lokálně slabý výskyt **lemované stébelné skvrnitosti pšenice (*Rhizoctonia cerealis*)** byl zaznamenán v okrese Břeclav (Hrušky, 10.4., Němčičky, 11.4.).

Aplikaci fungicidů je třeba provést v růstové fázi BBCH 30-32 při napadení 15-25 % hlavních odnoží, nebo když více jak 15 % rostlin vykazuje příznaky napadení pod 1.sloupnutou pochvou.

Nové infekce **padlí pšenice (*Erysiphe graminis* f.sp. *tritici*)** na listech byly zjištěny na okresech Hodonín (Prušánky, 4.4.), Brno - venkov (Smolín, 4.4.), Vyškov (Hoštice, 10.4.), Břeclav (Němčičky, 11.4.).

Lokálně střední výskyt tečkované listové skvrnitosti (*Mycosphaerella graminicola*) byl zaznamenán v okrese Kroměříž (Lutopecny, 10.4.).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt miny s housenkou obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*) na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Tasovice, 13.4.).

První výskyt dospělců kohoutka modrého (*Oulema lichenis*) na listech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Tasovice, 13.4.). První výskyt dospělců kohoutka černého (*Oulema melanopus*) na listech byl objeven na okresech Brno – venkov (Smolín, 4.4.), Znojmo (Tasovice, 3.4.), Uherské Hradiště (Polešovice, 3.4.), Zlín (Spytihněv, 3.4., Fryšták, 10.4.), Kroměříž (Lutopecny, 5.4., Kroměříž, 10.4.), Vyškov (Hoštice, 10.4.), Břeclav (Němčičky, 11.4.). První výskyt vajíček na listech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Dyjákovice, 5.4.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vylíhlých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vylíhlých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

Střední výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) v porostu byl sledován v okrese Kroměříž, Bařice, 4.4.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby, České inspekci životního prostředí a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

JEČMEN OZIMÝ (RF 25-30 BBCH)

pátá odnož viditelná až začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm

Laboratorním rozbořem byl potvrzen první výskyt virové zakrslosti pšenice (WDV) ve vzorku odebraném v okrese Brno-venkov (Tetčice, 2.4.).

Nové infekce padlí ječmene (*Erysiphe graminis* f.sp. *hordei*) na listech byly zjištěny na okrese Znojmo (Miroslav, 4.4.).

Lokálně střední výskyt sítovitě a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) byl sledován v okrese Vyškov (Nemotice, 11.4.).

Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti komplexu listových chorob obvykle od růstové fáze BBCH 30. Je třeba střídát skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogena.

První výskyt dospělců kohoutka černého (*Oulema melanopus*) na listech byl objeven na okresech Zlín (Horní Ves, 3.4.) a Břeclav (Horní Bojanovice, 11.4.). První výskyt vajíček zjištěn na okrese Znojmo (Miroslav, 4.4.).

Pozorování: viz. pšenice ozimá

Ošetření se provádí při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. zjištění 0,6 vajíček nebo larev na jednu odnož.

JEČMEN JARNÍ (RF 11-21 BBCH)

fáze 1. listu: 1. list rozvinutý až prvá odnož viditelná: počátek odnožování

První výskyt síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) na listech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Jaroslavice, 5.4.).

První výskyt dřepčíka obilního (*Phyllotreta vittula*) na listech byl objeven na okrese Znojmo (Tasovice, 10.4.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 50-57 BBCH)

hlavní květenství již viditelné, těsně obklopené nejvyššími listy až jednotlivé květy sekundárních květenství viditelné (uzavřené)

Popraskání stonků mrazem bylo zjištěno na okresech Břeclav (Hrušky, 10.4., Horní Bojanovice, 11.4., Moravský Žižkov, 12.4.), Vyškov (Morkovice 11.4.), Uherské Hradiště (Uherské Hradiště, 11.4.).

Poškození stonků, kořenů a kořenových krčků fomovým černáním stonku (*Leptosphaeria maculans*) bylo zjištěno na okresech Brno (Čebín, 10.4.), Břeclav (Hrušky, 10.4., Horní Bojanovice, 11.4.), Vyškov (Morkovice, 11.4.).

První výskyt blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*) na květenství byl zjištěn na okresech Znojmo (Tasovice, 10.4.) a Břeclav (Hrušky, 10.4.). V Mörickeho miskách na okresech Kroměříž (Lutopecny, 5.4., Zlobice, 5.4.), Vyškov (Hoštice, 5.4.) a Uherské Hradiště (Uherské Hradiště, 6.4.).

První výskyt vajíček stonkových krytonosců (*Ceutorhynchus sp.*) byl zjištěn na okrese Kroměříž (Lutopecny, 5.4. a Zlobice, 10.4.) a Uherské Hradiště (Havříce, 11.4.). První výskyt larev byl zaznamenán na okresech Brno – venkov (Smolín, 11.4.), Znojmo (Tasovice, 10.4.), Břeclav (Horní Bojanovice, 11.4., Hrušky, 10.4.).

Lokálně silný výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) byl sledován na okrese Kroměříž (Zlobice, 10.4.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby, České inspekci životního prostředí a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

PÍCNINY

VOJTĚŠKA (RF 25 BBCH)

Prodlužovací růst lodyh příp. listová růžice vytvořena

Ohniskový střední výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) v porostech byl sledován na okrese Uherské Hradiště, Nivnice, 3.4.).

TTP (RF 12 BBCH)

Nepravé listy plně vyvinuté

Ohniskový střední výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nivnice, 3.4.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 55-57 BBCH)

viditelné květní pupeny, ještě uzavřené až prodlužování květních (korunních) lístků, kališní lístky slabě otevřené, korunní lístky sotva viditelné (stadium růžové poupě)

První výskyt primární infekce **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** na čerstvě vyrašených listech byl objeven na okresech Znojmo (Bohutice, Hrádek u Znojma, 10.4.) a Kroměříž (Jarohněvice, 13.4., Vážany, 13.4.).

Včasně a opakovaně mechanické odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Chemická ochrana vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července.

Na lokalitě v k.ú. Nosislav, kde je umístěn lapač askospor **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** dosud nebylo zjištěno uvolnění askospor.

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

Lokální střední až silný výskyt kolonií **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** na květních růžicích byl zaznamenán na okresech Znojmo (Hrádek u Znojma, 10.4.), Brno-venkov (Podolí, 4.4.) a Kroměříž (Jarohněvice, 13.4.). První výskyt zaznamenán na okrese Vsetín (Kunovice, 4.4.).

Výskyt nymf **mšice jitrocelové (*Dysaphis plantaginea*)** byl sledován na okresech Kroměříž (Jarohněvice, 5.4., Vážany, 13.4.) a Uherské Hradiště (Zlechov, 11.4.).

První výskyt imag **mery (*Cacopsylla sp.*)** byl na letorostech zjištěn v okrese Vsetín (Kunovice, 4.4.).

První výskyt housenek **obalečů** čeledi (***Tortricidae***) na květních růžicích byl zjištěn na okrese Znojmo (Bohutice, Hrádek u Znojma, 10.4.).

První výskyt imag **květopase jabloňového (*Anthonomus pomorum*)** byl zjištěn v okresech Kroměříž (Jarohněvice, 5.4.) a Vsetín (Kunovice, 4.4.). První výskyt larev v zelených poupatech zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Zlechov, 11.4.) a Břeclav (Němčičky, 11.4.).

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 57-65 BBCH)

prodlužování květních (korunních) lístků, kališní lístky slabě otevřené, korunní lístky sotva viditelné (stadium bílé/růžové poupě) až plný květ, nejméně 50% květů otevřeno první korunní lístky padají při dotyku

V důsledku ranních mrazů ve dnech 8.4. a 9.4. došlo ke zmrznutí raných kvetoucích odrůd. Hlášeno je poškození v rámci celé oblasti, v různé intenzitě dle lokality a růstové fáze.

MERUŇKA (RF 60-67 BBCH)

první květy otevřené až vadnutí květů, většina korunních lístků opadá

V důsledku ranních mrazů ve dnech 8.4. a 9.4. došlo ke zmrznutí květů a mladých plůdků. Hlášeno je poškození v rámci celé oblasti, v různé intenzitě dle lokality a růstové fáze.

První výskyt housenek **obalečů** čeledi (**Tortricidae**) v listech byl zjištěn v okrese Břeclav (Němčičky, 11.4.).

První výskyt housenek **pídalky podzimní (Operophtera brumata)** byl zjištěn na okresech Břeclav (Němčičky, 11.4.).

SLIVONĚ (RF 53-59)

prasknutí pupenů, zelené špičky listů obklopují viditelné květy až úplný balón (stadium balónu)

Výskyt imag **pílatky švestkové (Hoplocampa minuta) a pílatky žluté (Hoplocampa flava)** na bílých lepových deskách byl zjištěn na okresech Břeclav (Němčičky, 13.4.) a Znojmo (Hrádek, 13.4.).

Ošetření proti dospělcům se zahájí bezprostředně po zjištění prvního výskytu imag na lepových deskách. Další možností je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček. Optimální doba pro začátek aplikace nastává v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku. Tomuto stadiu přibližně odpovídá i teplotní suma SET (h)=1900°C měřená od začátku kalendářního roku.

První výskyt housenek **pídalky podzimní (Operophtera brumata)** byl zjištěn na okresech Břeclav (Němčičky, 11.4.), Znojmo (Těšetice, 13.4.).

Ošetření proti přezimujícím housenkám provedeme při zjištění 1,5-3,5 jedinců/1m větviček, nebo při nálezů 3 a více housenek na 100 pupenů.

První výskyt housenek **obalečů** čeledi (**Tortricidae**) na květních růžicích byl zjištěn na okrese Břeclav (Němčičky, 11.4.).

První výskyt imag **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** ve feromonovém lapači byl zjištěn v okrese Brno-venkov (Řečkovice, 5.4.).

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, při zjištění nejméně dvou vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

OKOPANINY

ŘEPA CUKROVÁ (RF 01-12 BBCH)

počátek bobtnání, semeno začíná přijímat vodu až 2 listy (1. pár listů) vyvinutý, dlouhý asi 1 cm

Poškození mrazem u vzcházející řepy bylo zaznamenáno na okrese Znojmo (Strachotice, 10.4.).

OKRASNÉ DŘEVINY

BRSLÉN

První výskyt larev zakladatelek **mšice makové (Aphis fabae)** byl zjištěn v okrese Brno-venkov (Podolí, 4.4.). První výskyt larev 2. generace na listech byl sledován na okrese Znojmo (Práche, 11.4.).

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Eliška Kopřivová